ՀՐ. ՏԱՐԻ ՁԾ37 — 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1896 — 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1895 — 16 ՐԷՃԷՊ 1313 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԹԵՐԹԻ Գալաթա, Կ. Պոլիս

إدارة جريدة آرەفەلك غازەتەسى

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ ԱԳԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան գրանցեալ արժէք	150
» »	Վեցամսեայ » »	75
» »	Եռամսեայ » »	40
Օտար Երկիրներէ	Տարեկան փոխադ.	56
» »	Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Ցամ. Ոսկի	2
Գրաւաճառ կղզեցարի Ներսէս վիրաբնակ	Դրամ	150

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն եւ յիշատակներ

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տան տպագրական Մեքանեներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԻՐ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒՆ ԶՈՀ

Հաղիւ քանիներեք տարեկան երիտասարդ մը, երեսուն միլիոն ֆրանքի մօտ հարստութեան տէր, որ թոքախտէն կը մեռնի զինուորական հիւանդանոցի մը խշտեակին վրայ. ահա Լէպոտիին — «փոքրիկ շաքարավաճառին», ինչպէս սովոր էին անուանել զինքը Ֆրանսական մամուլին մէջ, — պատմութիւնը։ Այս ոգան ոչ արուեստագէտ էր, ոչ գրագէտ, ոչ հանրային գործիչ, և սակայն լրագրութիւնը գրեթէ անընդհատ իրմով զբաղեցաւ տարիներէ հետէ և հիմակ, իր մահը, օրուան պատահարի մը տեսքը կ'անցնի։ Ցնկոն խմբագրական մը կը նուիրէ անոր, ուրիշ թերթեր ընդարձակ հեռագիրներ կը հրատարակեն՝ հիւանդութեան ու մահուան պարագաներուն վրայ. և պայքարը, որ տասնօք յարուցուած էր անոր անուան շուրջը, ծանօթ դրիչներու կողմէ, կը վերսկսի իր դագաղին առջեւ։ Ինչո՞ւ այս իրարանցումը. որովհետեւ հարուստ էր, շատ հարուստ. իր ամէն մէկ արարքը ուշադրութեան կ'առնէին, կը պարսաւէին կամ կը գովէին. հակառակորդները կ'ուզէին որ իր միլիոնները բարեգործութեան յատկացունէ. համակրողները կը պատասխանէին թէ արդէն իսկ, այդ պզտիկ հասակէն, պէտք եղածէն աւելին տուած էր եւ կուտար. իր շռայլութիւնները, իր քրմահաճոյքները, իր զբօսանքները բերնէ բերան կը պատէին. քաֆէ-քոնսէռնեռներուն մէջ երգիր կ'երգուէին իր վրայ, երկրորդական բեմերու վրայ դիրքը կը ներկայացունէին, և մինչեւ իսկ Ֆոռէն պատուեց զինքը ծաղրանկարով մը դերասանուհիի մը մայրը ներկայացնող, որ հպարտօրէն կ'ըսէր իր աղջկանը վարսայարդարին «քեզի կրնանք ըսել վստահաբար, այս գիշեր պզտիկ շաքարավաճառին այցելութիւնն ընդունեցինք»։

Հայրը, շաքարի հռչակաւոր գործարանատէր մը, որուն միակ մտադրումը ու նպատակակէտը եղած էր աշխատութեամբ դրամ շահիլ, մեռած ատենը երկու հարիւր տասնհինգ միլիոն ֆրանք թողուց իր կնոջ ու չորս զաւակներուն, որոնցմէ կրտսերը՝ Մաքս՝ շատ չանցած հանրածանօթ դարձաւ կենցաղաբէներու շրջանակին մէջ. բայց որովհետեւ մինչեւ քսանմէկ տարեկան հասակը ընտանիքին խնամակալութեան ներքեւ կը գտնուէր և չէր կրնար տիրանալ իր միլիոններուն, սկսաւ մեծագումար պարքեր ընել. Բարիզի վաշխառուները ու կիսաշիարհի կիները կը կողոպտէին զինքը, ստորագրութիւններ կորզելով ապագային համար, ամենէն յիմար ձեռնարկութիւններուն մղելով զինքը, օթէլներ, գործարաններ, հողեր վաճառելով անոր։ Ուր որ երթար, կը հալածուէր փախուստներու, ցոփութիւններու երամէն որոնք չեին ուզեր ձգել իրենց որսը։ Ինք՝ իր պատանեկան միամտութեանը մէջ՝ կը կարծէր թէ այդ բաղդախնդիրներէն ու խաբեբաներէն աւելի գօրաւոր է ու աւելի խորամանկ. եւ մէկ կողմէն կուտար լիաբուռն, ամենէն աւելի անպէտքներուն ու պահանջկոտներուն, հանգիստ ապրելու համար, սպասելով չափահասութեան տարիքին, ուր պիտի կարգադրէր իր գործերը։

Մայրը՝ իր զաւակն ազատել ուզելով այս վտանգաւոր շրջապատէն, փորձեց աշխարհի շուրջը ուղեւորութիւն մը կատարել տալ անոր, և այս նպատակով զբօսնաւ մը գնեց 600,000 ֆրանքի։ Վաշխառուներն ու գործի միջնորդները ընդդիմացան և այս առթիւ բացուեցաւ այն հռչակաւոր դատը որուն մէջ Գ. Վալտէք Ռուսօ սահմանած էր Մաքս Լէպոտիի պաշտպանութիւնը, պահանջելու համար որ երիտասարդին վրայ հսկող ընտանեկան խնամակալութիւնը վերցուի. և յաղթեցաւ։ Մեծանուն փաստաբանը դրական կերպով հաստատեց այդ դատին մէջ, թէ օրքան ալ շռայլ ծախքեր ըրած ըլլայ Լէպոտի, իր իրական պարտքերուն գումարը մէկ միլիոնը չանցնիր։

Երբ իր անձին ու գրամին տէր եղաւ «պզտիկ շաքարավաճառը», առաջին գործը եղաւ մարդասիրական նպատակներ ընել. 60,000 ֆր. զրկեց իր հօրը գործարանին աղքատ բանւորներուն, 10,000 ֆր. բարեգործական զանազան հաստատութիւններու, 25,000 ֆր. զինուորական օժանդակ ընկերութեան, 25,000 ֆր. Մատակասքարի արշաւանքին համար և այլն։ Բայց անգործ անպատակ կեանքը, զբօսասիրական քմահաճոյքներ, մոլի ընկերներ և մանաւանդ խեղճ տղուն հիւանդոտ երեւակայութիւնը մղեցին զինքը այնպիսի շռայլութիւններու որ մէկ տարուան մէջ իր հարստութեան երկու երրորդը մսխեց. մասնաւորապէս սիրահար էր Ձիարշաւի, պիսիքլէդի ու ցլամարտի։ Բարիզի շրջականերն հոյակապ դղեակ մը գնեց որուն դարասատանին մէջ կազմակերպած ցլամարտ եղական հռչակուեցաւ իր տեսակին մէջ. և երբ ահագին գումարներ կը ծախսէր ձիարշաւարաններ, մարզարաններ ու ախոռներ պատրաստելու՝ իր Բուլի ճաշակին գոհացում տալու համար, միւնոյն ատեն որբ աղաքներու յատուկ ապաստարանի մը հիմերը դնել կուտար. մէկ ձեռքով աղքատներուն, կարօտներուն կը բաշխէր ու միւս ձեռքով իր ոսկին կը նետէր գեղանի պչրուհիներուն. զբօսանք ու ողորմածութիւն համընթաց կը վարէր, միշտ տենդագին ու միշտ շռայլօրէն։ Ապագային վերապահած էր, կը գրեն իր բարեկամները՝ անոր մահուան առթիւ, փիլ մը կարգ կանոն դնել իր կեանքին մէջ ու սահմանաւորելիր եւ ելումուտը։ բայց վազահաս մահը ժամանակ չի թողուց։

1894 Նոյեմբերին զինուորագրութեան վիճակ եւաւ իրեն։ իբրեւ Ֆրանսացի, պարտաւոր էր երեք տարի բանակի ծառայութեան մէջ մնալ։ Զօրանոցի կեանքը, զինուորական կարգապահութիւնը, մարզանքները, խստութիւնները դուրս եկաւ՝ անշուշտ առաջարկեցիք որ ձեզ ընկերանայ ոմանէ պատրուակով մը, և սպանեցիք զայն՝ շահած 250,000 ֆրանքը գողնալու համար։

—Անամօթութիւն մ'է այդ որուն դէմ բոլոր ուժովս կը բողոքիմ։

—Ատիկա ուրացում է առանց ոմանէ ապացոյցի։

—Եւ ի՞նչ ապացոյցներ կուզէք որ տամ։

—Ըսէք ուրեմն թէ ո՞ւր գտնուեցաք գիշերուան ժամը տասնըմէկէն մինչեւ առաւօտեան ժամը չորս։

—Է՛հ, կրնա՞մ։

—Այն ատեն պիտի թոյլ տաք որ իմ տեղեկութիւններս ճիշդ նոթագրեմ. հիմա պիտի ապացուցանեմ թէ դուք իրաւ Ֆերուզոլ կոմսին սպանիչն էք։

—Սո՛ւտ է, պատասխանեց Մաքսիմ բուռն կերպով։

Առանց կարեւորութիւն տալու երիտասարդին ուրացմանը, դատաւորը շարունակեց.

—Քննութիւնն հաստատեց թէ ձեռնէ գաս ոչ օք դուրս եւած էր ակումբէն՝ զոհին մեկնելէն առնուազն մէկ ժամ առաջ։

—Եւ ատիկա հետեւցնել կուտայ ձեզ թէ ե՞ս եմ մարդասպանը։

—Ատիկա բաւական չէր, թէեւ փաստ մը կը բերէ մեղաստանութեան։ Ո՞ւր գտաք ձեզիք ոճիրը։ Ձեմ գիտեր։ Կոմսին դիակը գտնուեցաւ ի Բանթէն, բացօթեայ քարահանքի մը մէջ, որ կը գտնուի Բրէ-Սէնտերվէի բլուրին ստորոտը։ Փարիզի մէջ թէ ոչ ամբաստանէն դուրս գործուեցաւ սպանութիւնը։ Ցայտնի չէ։ Բայց, ի նկատի առնելով քարահանքը Արիքօներու քլուխ գտնուելը

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1895 ԴԵԿՏ. 20,1 ՅՈՒՆ. 1896

Քաղաքական կացութիւն

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄՈՆՐՈԷԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

(Լոնտոնի Օբէնգիտական Օրագրէն քաղուած)

Միջազգային Օրէնքի պատմութեան մէջ, վարդապետութեան մը հետզհետէ կրած փոփոխումները շահեկան գլուխներ կրնան կազմել։ Մոնրոէի վարդապետութեան ապչեցուցիչ ձեւափոխումներուն վերաբերեալ գլուխն անշուշտ կարի հետաքրքրական պիտի ըլլայ։ Ինչ որ ամերիկեան վարչութեան մը կողմէ կարծիքի անցնաս և նոյն իսկ պիտանի արտայայտութիւն մ'էր դարուս Ա. քառորդին մէջ, արտաքին գործոց ամերիկեան յարգական նախարարներու ձեռամբ հետզհետէ ընդարձակուելով, պատրուակ մ'եղաւ ի դիմաց Միացեալ Նահանգաց ճշմարիտ գերակշռութիւն մը պահանջելու բովանդակ Արեւմտեան կիսագնդին գործերուն վրայ։

Վարդապետութեան Անգլիական Ծագումը

Հեղնական բան մը կայ գործին մէջ, երբ յիշեցնենք թէ նոյն ինքն անգլ. կառավարութիւնն էր որ նախագահ Գ. Մոնրոէի առաջարկեց իւր զգուշաւոր լեզուաւ շարադրուած բողոքը Ս. Զինակցութեան կողմէ միջամտութեան դէմ նորակազմ Սպանիական - Ամերիկեան հանրապետութեանց ջնջման համար։ Հիմակ անգլ. կառավարութեան դէմ կ'ուղղուի նոյն վարդապետութեան մէկ զարմանալի ձեւափոխումն։ Երբ ի Վադէրլօ Նարոլէոնի Առաջնոյ ջախջախումէն ետքն Ափիքսնդր Ա. Զարն Եւրոպոյ մէջ յետադէմ սկզբունքները վերահաստատելու գաղափարն յղացաւ, և այն նպատակաւ գժբախտ Ս. Զինակցութիւնը կազմեց Բրուսիոյ և Աւստրիոյ հետ ընդդէմ նորակազմ իշխանութեանց, անգլ. կառավարութիւնն, որ Գոնաբարդի դէմ մղուած պատերազմներուն մէջ ամենամեծ զոհողութիւնն ինք կրած էր, բոլորովին մերժեց ձեռնտու ըլլալ Ս. Զինակցութեան յետադէմ խորհուրդներուն։ Բայց Մեծ Տէրութեանց քանի մը ժողովներ գումարեցան այն ատեն, և զանազան մտքեր Գեստութեանց ներքին գործերուն միջամտութիւն եղաւ՝ այն ծայրայեղ գաղափարներն իրագործելու ջանքով։ Վերոնայի Վեհաժողովոյն մէջ, մինչեւ իսկ առաջարկուեցաւ զինու զօրութեան դիմել ընդդէմ ապստամբ գաղթականութեանց Սպանիոյ (Ամերիկայի մէջ, այս օրուան Բուպայի նման)։ Անգլ. կառավարութիւնը, բողոքելը բաւ չհամարելով այս անտեղի միջամտութեանց դէմ, թելադրեց Մ. Նահանգաց դեսպանին թէ անգլ. ընդդիմութեան այժ պէտք է տուրի Մ. Նահանգաց կողմէ բողոքով մը։ Ահա այն թելադրութեան համեմատ, Նախագահ Մոնրոէ իւր հռչակաւոր պատգամագիրը ղրկեց Ազգային ժողովոյն։

Վարդապետութեան առաջին յեղը

Մոնրոէի «վարդապետութեան» չափաւոր և զգուշաւոր լեզուն բնաւ գուշակել չէր տար յապագային ստանալիք կարեւորութիւնը։ Նախագահ Մոնրոէ նախ կը բացայայտարերէր թէ Ամերիկա այլ եւս Եւրոպեան գաղթականք մը չի կընար նկատուիլ։ Ամերիկա իւր վերջնական կազմակերպութիւնն ստացած է՝ անկախ Գեստութեանց կազմութեամբ, և ա՛լ Եւրոպեան Տէրութիւն մը չէ կարող իւր հպատակաց համար նոր գաղթավայրեր կազմել Նոր Աշխարհին մէջ՝ իւր իշխանութեան ներքեւ։ Եւ երկրորդ, Եւրոպոյ Մեծ Տէրութիւնք պէտք չէ փորձեն զործադրել իրենց վերագրուած խորհուրդն, որուն համեմատ կ'ուզեն իրենց կառավարութեան քաղաքական դրութիւնն ի կիր առնուլ նաեւ Ամերիկեան հողին վրայ, և կամ խառնուիլ քաղաքական կազմակերպութեան այն Ամերիկեան դաղթականութեանց ոյք նոյն պահուն իրենց անկախութիւնն հռչակած էին արդէն։ Ասիկա ուրիշ բան չէր բայց եթէ Ամերիկայի կողմէ կրկնումն Անգլոյ արդէն յարուցած բողոքին Ս. Զինակցութեան բացարձակ յետադէմ սկզբունքին դէմ, որով Ռուսիա, Բրուսիա և Աւստրիա կ'ուզէին բռնի հպատակեցնել Սպանիոյ ամերիկաբնակ գաղթականութիւնները։ Նոյն իսկ այս մեղմագոյն ձեւին մէջ, Մոնրոէի վարդապետութիւնն երբեք չընդունուեցաւ։ Մեծ Տէրութեանց վեհաժողովէ մը, կամ անոնց ո՛և է մէկուն կողմէ մասնաւորապէս։ Անիկա է և կը մնայ ինչ որ էր միշտ՝ լոկ քաղաքականութեան մը արտայայտութիւնը, զոր յառաջացնել մտադրած են Մ. Նահանգները։

Միջազգային Օրէնք

Որպէս Լորտ Սալզպըրի իւր ծանուցագրով պարզեց, Մոնրոէի վարդապետութիւնը միջազգային օրինաց մաս չի կազմեր։ Նախագահը կ'ըսէ թէ Մոնրոէի վարդապետութիւնն հիմնուած է Մ. Նահանգաց արդար իրաւունքներուն ու պահանջումներուն վրայ։ Ամեն արդար իրաւունք և պահանջում մաս կը կազմէ միջազգային օրինաց։ Ուրեմն, Մոնրոէի վարդապետութիւնն ալ միջազգային օրինաց մաս կը կազմէ։ Բայց միջազգային Օրէնքն իսկ, այն է՝ քաղաքակիրթ Գեստութեանց սովորութիւն եղած բաներուն ամբողջութիւնն, այն կաղապարն է որոյ վրայ կը ձեւուին ու կը դատուին պետական-ազգային պահանջումներն, և կ'որոշուի թէ իրաւացի են թէ ոչ։ Եւրոպոյ Տէրութեանց մէջ «զօրութեան հաւասարակշռութիւնը» Մ. Նահանգաց Նախագահին կը թուի իրրև պատշաճ զուգակշիռ մը Մ. Նահանգաց քաղաքականութեան միակողմանի արտայայտութեան։ Բայց «զօրութեան հաւասարակշռութիւնն» իսկ միջազգային օրէնքի վարդապետութիւն մը չէ յեւրոպա։

Բայց 15 տարի հետէ Մոնրոէի վարդապետութեան տրուած ծայրայեղ մեկնութիւնն է որ ծանրագոյն կը սպառնայ աշխարհի խաղաղութեան։ Այս ծայրայեղ մեկնութիւն առաջին անգամ կերեւի Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Գ. Պլէնի ծանուցագրերուն մէջ, որով ի դիմաց Մ. Նահանգաց բացարձակ իրաւասութիւն կը պահանջէր Բանամայի լրանցին վրայ՝ երբ ի գլուխ հանուէր շինութիւնն։ Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանն հաստատապէս դէմ դրաւ այնպիսի յաւակնութեան մը որ անտես կ'առնուր Անգլիացւոյ դաշնագրական իրաւունքներն ըստ 1850ի Գուլդը-Իլէ-Դրէի դաշնագրին, ինչպէս և Ֆրանսայի դաշնագրական իրաւունքը՝ Բոլսոպիոյ կառավարութեան հետ (կերբոնական Ամերիկա) իւր դաշնագրին համեմատ, զոր կնքած էր Բանամայի լրանցին բացման ձեռնարկուելուն առթիւ։

Անցեալ տարի ալ Միացեալ Նահանգները պնդեցին թէ «Ամերիկա Ամերիկացիներուն պէտք է ըլլայ», մերժելով անգլ. միացեալ քոնդրոլը Նիքարակուայի լրանցին վրայ, և այս պահանջմամբ Մոնրոէի վարդապետութիւնը քայլ մ'ևս յառաջ տարուեցաւ։ Հիմակ ալ նոյն վարդապետութիւն, Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Գ. Օլնիի ձեռաց մէջ, կը դատնայ կ'ըլլայ սպասի պահանջում մը թէ՝ Մ. Նահանգները կարող են պնդել որ ամեն Եւրոպեան Տէրութիւն, երբ հողային վէճ մ'ունենայ Ամերիկեան Գեստութեան մը հետ, իրաւարարութեան ենթարկուի։ Ի վերջոյ, Նախագահ Գրիվլէնի ապչեցուցիչ պատգամագիրը նոյն վարդապետութեան յենլով կը պնդէ թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնն ինքնին կարող է՝ վէճ ունեցող Եւրոպեան Տէրութեան հաւանութիւնը չառցած՝ ինքզինք իրաւարար կարգելու, սահմանին որոշելու համար ինքնին յանձնաժողով մը կազմելու իւր քաղաքացիներու մէջէն, և յանձնաժողովին տալիք որոշումն իւր զինուց այժով գործադրելու։ Այդպիսի յաւակնութեանց առթիւ համակիրպիլ անհնար է անգլ. կառավարութեան համար։

* * *

Անգլիական «Օբէնգիտական Օրագրին» այս գրածին համաձայն կարծիքներ յայտնեցին Գերմանիոյ, Աւստրիոյ, Իտալիոյ իրաւագիտական Համալսարանաց Բրոֆէսսորներ։ Նոյն իսկ Նիւ Եորքի Նշանաւոր իրաւագէտներ և Շիքագոյի Համալսարանին միջազգային իրաւագիտութեան ուսուցիչն այս կարծիքն յայտնեցին թէ անկարելի է միջազգային օրէնքի այժ տալ Մոնրոէի վարդապետութեան և Եւրոպեան Տէրութիւն մը պարտաւորել որ այսպէս ճանչէ զայն։

ՊԱՏԵՐԱԶՄՆ Ի ԲՈՒՊԱ

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԱԿԱՆԱՏԵՍ ՍՊԱՑԻ ՄԸ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլ. թղթակիցներ ի Լիվերբուլ տեսայցեցան անգլ. տեղական (միւզիքմ) Ուինսդըն Սբէնսը Զըրչիլի հետ, որդի հանգուցեալ Լորտ Բանտոլֆ Զըրչիլի, որ տեղական Պարնըսի հետ Բիւնարտի Եդրէ-ի շրջնտուով Բուպայէ կը դառնար Եւրոպ սպանիոն արձակուրդով Բուպա գացած էին և սպանիական բանակեցողէն կը դիտէին պատերազմին ընթացքն։ Աւսպիկ ապստամբաց վիճակին վրայ իրենց հաղորդած տեղեկութիւնները.

«Պատերազմի դաշտին վրայ կան 35—40 հազար ապստամբք։ Ասոնց զէնքերն ու հագուստները խեղճ են, բայց որոշիկեան համադիտ չեն հաղներ և իրենց դէս Բուպացի ցեղին պատկանող ժողովրդան քով ընդունելութիւն կը գտնեն որ թեւաւնին, ուստի կարող կ'ըլլան ատանդական պատերազմ մը մղել Սպանիացիներուն դէմ, մացառներու ետեւէն կրակ կ'ընեն սպանիացի սպայներուն վրայ, կրակ կուտան շաբաթեղէի մշակութեանց, և երբ մեծ զօրագունդ մը իրենց սպառնայ, կը լուծուին, ու գիւղերու մէջ կը պահուըտին, կամ ամենայն հանդարտութեամբ կը քալին կ'երթան՝ առանց Սպանիացւոց կողմէ ճանչուելու երկիղի։ Ամեն տեսակ հրացան ունին, Բիմինկրդն, Ուինչեսդըր, և հին հրացաններ։ Երբ անընդհատ կրակ տեղացնելու վրայ ըլլան, իրենց հրացաններուն իրարու չյարմարող ձայները տարօրինակ կուգան Եւրոպացի զինուորի մը։ Բայց իրենց կուռելու կերպն ազդեցիկ է։ Սպանիացի զօրաց կարգերուն մէջէն կը սպրդին, և անոնց ետեւի կողմը նորէն կարգերնին կը կազմեն, հրդեհելով սպանիական ագարակներն, այրելով կործանելով թշնամիներու բնակավայրերն, այնպէս որ ո՛և է հրամատարի համբերութիւնը կ'ըսպառեն։ Երբ խստիս հալածուին, խիտ անտառներն հոն դրած են դիրենք պատսպարելու համար։ Սպանիացի զօրքերը քալ են և տակուն, և ուրեք ուրեք անոնց կարգապահութիւնն եւս սքանչելի է։ Հետեւակազօրքը քալելու մեծ կարողութիւն կը ցուցնէ, առանց յոգնութեան և ամենայն զուարթութեամբ կը քալեն կ'անցնին թանձր անտառներուն մէջէն և սարակեղ արեւու տակ։»

Եւրոպացիներու մասնակցութեան գալով, Գ. Զըրչիլ ըսաւ թէ «Բուպայի մէջ ամենուն բերանն էր թէ ապստամբաց մէջ աւելի անգլիերէն կը լսուի քան քուպայերէն կամ սպաներէն։ Տարակոյս չկայ թէ շատ մը Անգլիացիներ և Ամերիկացիներ կան ապստամբաց մէջ, որք մեծ ծառայութիւն մատուցին Բուպացիներու դատին։ Եթէ Մարեշալ Քամբոս չկրնայ Սանդա Քլարայի և Մադանդասի հարուստ նահանգներն ազատել ապստամբաց ներկայութենէն տաք եղանակը չսկսած, կը պարտաւորի ժամանակ մը դադրեցնել գործողութիւններն, որոյ միջոցին անշուշտ Բուպացիներուն դատը նոր այժ պիտի ստանայ, և վերջին ամիսներու ծանր աշխատութիւնը վերսկսիլ պէտք պիտի ըլլայ։ Եթէ ապստամբք գրաւեն և իրենց ձեռաց մէջ պահեն այս նահանգներ, կարելի չէ գուշակել թէ հետեւանքն ինչ կ'ըլլայ Սպանիոյ համար։» Ի Նիւ Եորք Բուպացի գործիչներու գլխաւորներէն մին խմբագրել է տեղական Զըրչիլի որ եթէ Բուպացիք այն երկու նահանգաց մէջ իրենց յաջողութիւնը պահպանեն, իրենց վերջնական յաղթանակն ապահովուած է։ Սինֆիւկոսի անգլ. հիւպատոս Պ. Ճորճ Ֆոուլերի շաքարեղէգի ագարակը կրակի տուեր են Բուպացիք։

ԻՍԱԼԻՈՅԻՆԵՐ ՀԱՅՊՇԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ոչ, խաղաղութիւն պիտի չըլլայ Հապէշաստանի մէջ։ Այս յոյս կ'երեւի թէ ի դերեւ կ'ելնէ։ Հապէշները խաղ մ'ուզեր են ընել Իտալացիներուն, ժամանակ վատկելու համար։ Իրօք, Իտալացիներն Հապէշներէն աւելի պէտք ունէին ժամանակ վատկելու, իրենց նոր զօրքերն հասցնելու համար պատերազմի դաշտը։ Զայս տեսնելով, Հապէշ «Բասէրը» կը փորձան իրենց սխալը գործածել և Իտալացիները զարնել՝ օգնական զօրաց գալուստէն առաջ։ Շաբթուս Մասուա համանիլ զօրքերով, Իտալացիք հոն պիտի ունենան 30—35,000 զօրք։ Կարմիր ծովու խոնարհն նաւախումբն ունի 1,183 զօրք, 173 սպայ, 40 խոշոր թնդանօթով։ Լիաղոր իշխանութիւն տրուած է Պարտիզերի զօրավարին, որոյ շարժումները բոլորովին գաղտնի կը պահուին առ այժմ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ

Նոյն Ֆրոյ Բիւլոյ և Վիեննայի ուրիշ թերթերը մասնաւոր կարեւորութիւն մը տալով կը խօսին Գերմանիոյ վարչապետ Հոհնլոհ իշխանին Վիեննա գալուն վրայ։ Թէեւ իշխանին եղբայրն Աւստրիայի զօրավար մ'է, կայսերական պահակազօրաց պետ և առաջին արքունական Աւստրեան Արքունեաց, բայց Գերման վարչապետին Վիեննա գալն ընտանեկան գործերու պատճառաւ չըլլալն անկէ ալ յայտնի է որ իւր գալուստը նախապէս Վիեննայի գերման դեսպանին միջոցաւ ծանոյց Կոլուխովսքի կոմսին, արտաքին գործոց նախարար Աւստրիոյ-Հունգարիոյ։ Առաջին անգամն է որ Գերմանիոյ արդի վարչապետը Վիեննա կուգայ, և օրուան քաղաքական կացութեան վրայ երկար խորհրդակցութիւններ կ'ունենայ թէ՝ Կոլուխովսքի կոմսին և թէ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր հետ։ 14 ամիսէ ի վեր որ վարչապետ է, Հոհենլոհ իշխան չերմ պաշտպան հանդիսացած է Գերմանիոյ զինակցութեան Աւստրիոյ և Իտալիոյ հետ։

ՏՕԲԹ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Բերա, Ճիշլի փողոց, 36 (Ծանոնի գեղաքանդակ մասերէ երեքշ., ինկշ., շբ., կիր, կէս օրէն վերջը. իսկ երկշ., չորեքշ., ուրբ. կէս օրէն վերջը Պոլսոյ կողմը. Կամուրջին գլուխը ՊԻՊԶԻԻԹԵԱՆ դեղաբանը։ 14—15

«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐՈՅ ՏՊԱՐԱՆ

ՆՈՐԱՏՈՒՆԵՆԵԱՆ ԵՒՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ.

Խմբագրութիւնք ու տպագրութիւնք ամեն լեզուէ, թէ՛պէս Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Յունարէն, ու այլն։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ. — ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ. — ՀԱՇՈՒԵՑՈՒՅԱԿ. — ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ. — ԱՅՑԱՔԱՐՏ. — ՄԱՇԱՏ. — ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽ. — ԳՐԵԱՆՔ.

Այս տեսակ աշխատութեանց խմբագրութեան համար բան մը չի պահանջուիր։ Տպագրութիւն՝ մոտէն ու ամեն։ Գնատուներն ևս յանձնարարութիւն՝ դրնդուն։ ուրեմն, ու ճշդիւ կը կատարուին։

Բաց ի կիրակի օրերէ, Տպարանն ամեն օր բաց է, առաւօտուն կանուխ մինչեւ երեկոյ ուշ ժամանակ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եւրոպական տարեգլխին առթիւ, Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդն այսօր, յանուն Ամեն. Մ. Պատրիարք Հօր, շնորհաւորական այցելութեան կերթայ դեսպանատունները։

Վերջին շուրջներ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՄՈՒՆՔ.—Բուրլրագրայ մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Զեկուցումները կը կարդանք։

«Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագիրներու պատճէններ.

«Իւնիսի հայոց երեւելիներէն եօթը տորագրութեամբ և Դեկտ. 14 թուականաւ.

«Բարձրեալն Աստուած երկար կեանք շնորհէ մեր Օգոստափառ Վեհապետին։ Մինչդեռ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, ի վաղուց անտի ամեն կերպով անդորր կապրէինք անցեալները հոս ու հոն պատահած անկարգութեանց միջոցին, կառավարական պաշտօնեայք ու զինուորական սպայք և քաղաքին երեւելիք անընդհատ գաւառակին մէջ պտտելով իրենց ի գործ դրած դգուշական միջոցներուն շնորհիւ, գոհութիւն Աստուծոյ, հոս ոչ է անպատշաճ դէպք մը չպատահեցաւ։ կայս. այս հաւատարիմ հպատակներուն իրենց գործերովը խաղաղութեամբ զբաղելով Վեհ. Սուլթանին կենաց ու բարօրութեանը համար աղօթող ըլլայնին և անցեալները կայս. պահեստի զորաց ի զէն կոչուին ալ միանգամայն մեր ընդհանուրին գոհութիւն պատճառած ըլլալը կը մատուցուի։»

—«Զալանճաքէն տատնրմէկ տորագրութեամբ և 15 Դեկտ. թուականաւ.

«Բարձրեալն Աստուած երկար կեանք շնորհէ Վեհ. Սուլթանին և արժանի ընէ որ անոր շնորհիւը ապրինք։ Մէկ քանի խռովարարներու ընթացքէն տեղեկութիւն չունենայիս և կառավարական պաշտօնէից կողմէ մեր պատիւն ու կեանքը պահպանուած ըլլալով զղջման արտասուք թափելով երախտապարտ ըլլալիս ու հաւատարմութիւնիս յոտս կայս. գահոյից մատուցանելու կը համարձակինք։»

—«Դեկտ. 18 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Հալէպի, Պրուսայի, Էնկիւրիի, Վանայ, Տիարպէքիրի, Էրզրումի, Տրապիզոնի, Սըվազի, Գոնեաի, Պիթլիսի, Ատանայ և Գասթէմոնիի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Պարսկական դեսպան Միրզա Մահմուտ խան երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վեսմ. նախարարին հետ։

ՆՈՎԱՍԻ ԴՈՒՄԱՐ.—Էրզրումի և Սըվազի նահանգաց կուսակալք, իրենց խնդրանքը արտօնուած են երկու հարիւր յիսուն հազար դրուշ յատկացնել՝ այդ տեղերու հայ կարօտեալ պէտքերուն ծախսուելու համար։

ԵԼՄՍԱՑՈՅՑԻ յանձնաժողովն երէկ ալ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Ատեւտարական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի և խորհրդակցութիւններ կատարեց, որոց ներկայ գտնուեցաւ նաև անտառաց, հանքաց ու երկրագործական նախարար Սէլիմ Մէլհամէ էֆէնտի։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ դեսպան տէ Բօտէսթա տէ Ֆօնտոտի մարքիզն, որ միանգամայն Ա-թէնքի պետան է, յատակիկայ շաբթուն Ա.թէնք պիտի երթայ և երկու ամսոյ չափ հոն պիտի մնայ։ Իր բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ առաջին քարտուղար տէ Հէռէռա մարքիզը։

ՍԷՂԱՆԻԿի նորընտիր կուսակալ Բիգա փաշա մինչեւ որ իր պաշտօնատեղին ժամանէ, նախորդ կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա, որ մաքսային վերատեսուչ կարգուած է, Սէլանիկ պիտի մնայ, ուստի Հասան Ֆէհմի փաշա յառաջիկայ չորեքշաբթի օր մայրաքաղաքս պիտի գայ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ. — Անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիբ Բըրրի իր առողջական վիճակին պատճառաւ ժամանակ մը Այսթէֆանոս պիտի բնակի։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին քարտուղար Գ. Սորտոնի ուրիշ տեղ փոխադրուած և իրեն յաջորդած է Պրիւսէլի դեսպանատան նախորդ առաջին քարտուղար Գ. Ժ. Կրէշիանս։

ԿՈՒՍԱԿԱԼԱՑ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿԸ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Հալէպի նորընտիր կուսակալ Բաֆի փաշա երեսուն հազար դրուշ ամսաթոշակ պիտի ստանայ։ Էրզրումի, Վանայ, Տիարպէքիրի, Սըվազի և Խարբերդի կուսակալներն ալ քսան հազարական դրուշ։

ՊՈԼԵՐԱ. — Սուրիական Տրիպոլսէն կը գրեն թէ, կրսէ Մանկրէսա. Ֆէնէլտեք գիւղին մէջ, քսանքինը օրուան միջոցին, քոլերաէ քառասունրեսթը մահեր պատահեր են։

—Եգիպտոսի վարակեալ տեղերուն մէջ անցեալ շաբթուն քոլերաէ երեսունը չորս մահեր պատահեր են։

ԱՖԻՈՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻՆ դեկտեմբեր 10 թուականաւ կը գրեն թէ այսօրերս արմտեաց առեւտուրը զգեստուցիչ վիճակի մէջ է։

Գ. Գիւրժէ, նախագահ Հանրային Պարտուց Վարչական Ժողովին, առիթ իրենցուն տեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գըտնուեցան ռուսական դեսպանատան զինուորական ու նաւային կցորդներն՝ իրենց ընտանիքներով և այլք։

ԱԹԷՆԻ։ օսմանեան դեսպան Ասըմ պէյ Աթէնք ժամանելով պաշտօնին ձեռնարկեր է։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Պառոն Սաուրմա Եէլշ կիրակի իրիկուն տեղան մը պիտի տայ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ. — Հատէմքէօյի ու Զաթալճաի միջեւ երկաթուղոյ գիծերու այլ և այլ մասերն ձիւնով ծածկուած են։ Այդ պատճառաւ կառախմբոց երթեւեկութիւնը դադրած է։ Երկուշաբթի օրը մեկնող արեւելեան ճեպընթացը թէեւ կրցած է անցնիլ, սակայն պայմանադրական կառախումբը ստիպուեր է կենալ ի Հատէմքէօյ, ուր պիտի սպասէ ճամբաներու մաքրուելուն։ Այն պայմանադրական կառախումբն, որ երէկ առտու եւրոպական թղթատարը պիտի բերէր, այդ պատճառաւ պարտաւորուած է գէթին միւս կողմը կենալ։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԻ.—Պետական Խորհուրդը նկատողութեան առած էր Հանրային Պարտուց Վարչութեան մէկ ծրագիրն, որով կ'առաջարկէր պտիճ մը սահմանել անոնց նկատմամբ, որք միւնոյն արժէքն ունեցող դանազան տեսակ դրոշմաթուղթերն իրարու տեղ կը գործածեն։ Պետական Խորհուրդը ընդունելի չէ դատած այդ առաջարկութիւնը։

ԵԼՄՍԱԿԱՆ նախարարութիւնը, ծրագիր մը մատուցանելով Բ. Դրան, առաջարկած է դրամական պարգեւ մը յատկացնել անոնց, որք իրաց կուտան՝ զինուորական տուրք չվճարելու համար իրենց անուններն արձանագրել չտուող ոչիսլամ անհատներու անուններուը։ Ծրագիրը կառաջարկէ առ այդ մինչեւ 10,000 դրուշի համար հարիւրին քսան պարգեւ տալ, 10,000էն 50,000ի համար՝ հարիւրին տասը և անկից աւելիին համար ալ հարիւրին հինգ։ Այդ ծրագիր յանձնուած է Պետական Խորհրդոյ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Կրէտէի կուսակալութեան խորհրդական վաճառնեալ Ղալիպ պէյի կնոջն ու աղջկանը հազար դրուշ դուրուշ ամսաթոշակ յատկացուած է։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ Պարտուց Վարչութիւնը դրոշմաթուղթի վաճառմանց ճիւղին հաշիւները քննելով, տեսած է թէ նախորդ տարիներու բազդատմամբ դրոշմաթուղթի հասոյթն աւելի շատ եղած է. ուստի այդ ճիւղին պաշտօնէից դրամական վարձատրութիւն մը բրած է՝ իրենց մէկ ամսաթոշակին հարիւրին եօթանասուն համեմատութեամբ։

ՄԱՐՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան պաշտօնատան մէջ երէկ յանձնաժողով մը գումարուեցաւ՝ օգնական Մէկէմէտ Ալի պէյի նախագահութեամբ և խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ու Ռումէլիի նահանգաց դատական քննիչներն այս շաբթու իրենց պաշտօնատեղիները պիտի ուղեւորին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ թղթատարական ու հեռագրական քննիչներէն Ֆուատ պէյ Բերայի հեռագրատան հաշիւները քննելով, տեղեկագիր մը պատրաստած ու մատուցած է ձեռնհասա իշխանութեան։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը նկատողութեան առած էր այն ծրագիրն, որով առաջարկուած էր քառասուն փարայի դրոշմաթուղթի փակցնել այն հեռագիրներու դրոյց, զորս անհատք իրենց գործերուն համար կառավարական պաշտօնատանց կ'ուղղեն։ Պետական Խորհուրդն ընդունելի չէ դատած այդ առաջարկը, որովհետեւ հեռագիր զորհոդերուն տրուելիք ընկալագրերուն վրայ արդէն 40 փարանոց դրոշմաթուղթ կը փակցուի։ Այս որոշումն հաղորդուած է ձեռնհասա իշխանութեան։

ՆԵՐԳԻՆ գործոց նախարարութիւնը, Մանասդրի կուսակալին խնդրանաց, Սպարտակտի Դրան կարծիքը հարցուցած է Տէպրէ գաւառին ոստիկան զինուորաց վերայ հարիւր յիսուն հոգի աւելցնելու խնդրոյ մասին։

ՀԱՆԵՐԴՈՒՏ շինութեանց մասնագիտաց ժողովը քննութեան առած է Գոգալեան Միրիճան էֆէնտիի մէկ ծրագիրն, որով արտասուիսին խնդրած էր Գոնեաի քաղաքին ու Մէրամ գաւառակին միւնինը բիւսմեգրոնոց չոգեշարժ թրամուէյի գիծ մը շինելու համար։

ԳԱՐԱՄՈՒՍԱԼԻ համակատան մէջ սկըսուած է ընդունուիլ ամեն տեսակ աւանդներ ու նմոյշներ։

ՊՈՒՎԿԱՐԱԿԱՆ գործակատարութեան քարտուղար Պ. Միխայէլ առաջին թարգման կարգուած է։

ՁԻՒՆ. — Դեկտ. 12ին Էսկիշէհրի մէջ և շրջակայքը մէկուկէս կանգունէ աւելի ձիւն տեղացեր է։

—Կ. Պոլսոյ և Զորլուի միջեւ գտնուած հեռագրական թելերը՝ ձիւնին առատութենէն՝ ապրուած ըլլալով, անմիջապէս պաշտօնայներ զրկուած են և հարկ եղածն ի գործ դրուած է։

ԳԱՀԻՐԷի իտալական ընդհանուր հիւպատոս կարգուած է Բիւենոսպուրկի իտալական դեսպանատան խորհրդական Պ. Սիլ. Սէթրէլի։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ տարեգլխուն առթիւ այսօր դեսպանատանց մէջ կէս օրէն յետոյ ընդունելութիւնք պիտի կատարուին։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ թէեւ ամեն տարի տարեգլխի օրը կը գոցուի, սակայն այսօր բաց է։

ՆԵՐՈՒՄ.—Սկիպի բանտին մէջ գրաւուող Հասան անուն անձն, որ տասնքսինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր, հիւանդոտ և անչափ վատ գաւակներու տէր ըլլալուն համար բարձրագոյն ներման արժանացած է։

ՅՈՒՆԱՑ Պարիսբարքարանը խնդրած է Դատական նախարարութենէն, որ, Ծնընդեան տօներուն պատճառաւ, երաշխաւորութեամբ և առժամեայ կերպով ազատ արձակուին թեթեւ յանցանքներու համար քանտարկուած յոյները։

ՊՐՈՒՍԱՅի կուսակալութեան երկաթուղեանն ու հանրօգուտ շինութեանց խորհրդական Ճէմալ պէյ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խորհրդական կարգուած ըլլալով, իրեն յաջորդած է երկրագործական մասնագիտաց ժողովոյ երբորդ ճիւղին քննիչ Մազհար պէյ։

ՐԷՇԻՏ ՊԷՑ, դատական քննիչ Կ. Պոլսոյ, քննած է Բերայի դատարանները։

ԾԱՂԿԱՒՏ.—Տէսէզաղճի մէջ երեք ամիսէ ի վեր երեւան եկած ծաղկախտին ճարակման առաջն առնուելի է՝ ձեռք առնուած առողջապահական միջոցներու շնորհիւ։ Թաղապետութիւնը ձրի դեղ, ուտելիք և այլն կուտայ հիւանդներուն։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ միջազգային Թղթատարատան անօրէն կարգուած է Մավրոմաթի էֆէնտի։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանը վաւերացուցած է Եղեռնադատ ատենի մէկ վճիռն ի մասին Միքայէլ անուն անձին, որ Այվանէրայի կողմը Գ. Գէյբբրի ալիւրի գործարանն այրելու ձեռնարկած ըլլալուն համար երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր։

ԳԻՆՈՎԻ ՄԸ ՎԱԽՃԱՆԸ. — Նալբանդ Շեվքէդ անուն գինեմոլ մը, առջի գիշերը, Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղին մէջ տունը երթալու պահուն, չկրնալով քալել փողոցն ինկաւ ու սկսաւ քնանալ, սակայն ցուրտին սառնութենէն սառելով մեռաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ.—Վիտա անուն ութսունամեայ հրեայ կին մը անցեալ օր, ի Խասգիւղ, տանը մէջ գտնուած չլուացուած անձնասպան եղաւ։

ԱՐԿԱԾ. — Առջի օրն, ի Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային մօտ նոր կառուցուելու վրայ եղող չէնք մը, որ տեղացած անձրեւէն վնասուած էր, փլաւ, առանց ոև է արկածի տեղի տալու։

ՕՐ. ԼԷՆՏԷԻ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ

Այս գիշեր, երկրորդ անգամ ներկայանալի, La boule, գօմէտի չորս պարուածով, հեղ. Հանրի Մէյլա և Լ. Հալեվի։

ՎԱՐՁՈՒ ԵՒ ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Օրթաքէոյ, Թաշ-Ներտիվէն, Ծովահայեաց. Եւրոպական ոճով կառուցուած քարաշէն հոյակապ տուն մը վարձու և ծախու կը տրուի։ Ունի 12 սենեակ, բաղնիք և ընդարձակ պարտէզ։ Դիմել Աբէ-Եէլի խմբագրատունը։ 4—20

ՓՈՐՁԱՆՔԻ ՀԱՆԴԻՊԱԾՆԵՐԸ

—Հա, սա՛նկ մէկն է եղեր. բացագանչեցին անցեալ չորեքշաբթի օրուան Աբէ-Եէլը կարդացողներէն անոնք՝ որ կարդալու երջանկութիւնն ունեցեր էին ուրիշ Թերթի մը մէջ այս ինչ ստորագրութեամբ «Ամուսնական փիլիսոփայութիւն» վերնագրով յօդուածը։ Իրաւունէ մարդ կը զարմանայ այդ նորուկ անունին վրայ՝ որ առաջուի խոշոր բաներ կը բերէ։ Բայց ամէն բանէ աւելի՝ մարդ իր աչուընիներուն կը հաւատայ,անհաւատները «անոնց հո՛ս եկու» կ'ըսեն և մէյ մ'ալ կը կարդան, ճիշդ է հեղինակին անունը ըսելով։ Շատերը հարկաւ ըսին. «Ահա՛ նորանուն մը որ ապագայ կը խոստանայ։» Ա՛խ, սա չորեքշաբթին չլուսնար նէ ի՞նչ կ'ելլար, կամ Աբէ-Եէլին մամուլը կոտրէր տպուած ժամանակը, և կամ ինձի դէմ գլուղ խմբագիրը յօդուածը գերպանը՝ նաւ մտած ժամանակ ծովը խնար, ի՞նչ կ'ելլար, դուք ըսէք.—» Հարկաւ այսպէս մտնչեց ամուսնութեան փիլիսոփայողը երբ Թերթը ձեռք առաւ։ Բայց ձգենք սա հոգեբանութիւնը։ Ու կցենք այս ցաւալի պատմութեան հետ խնամութիւն ունեցող ուրիշ պատմութիւն մը որ աւասիկ.

Լաւ չեմ յիշեր երբ ընկերութեան մը մէջ կը գտնուէի ուր գեղեցիկ և տգեղ սեռը խառն էր։ Հոգ՝ սենեակին խորը երիտասարդ մը նստած էր, որուն դէմքին կէսը՝ կախուած վարագոյրի մը ծալքերուն տակ պահուած էր։ Այ ձեռքը ճակտին տարած կը շփէր ու կը շփէր, օ՞ֆ կը քաշէր։ Ամէնը կը տեղափոխէր, բնաւ բերանը չէր բանար և քթին տակէն բան մը կը մրմնջար։ Ամենքս ալ երիտասարդին գարձանք և մեր մէջէն ամենէն փութկոտը ես փրթելով, հարցուցի.

—Անհանգիստ էք, պարո՛ն։

—Ոչ, բարեկա՛մ... միտքս բան մը եկաւ տէր հրդեհին վրայով...

—Եւ ասո՞ր համար չէք խօսիր ու կը մտրիք։

—Բայց, հաւատացէք, տխրելու բան է. օ՜հ, սոսկալի՛...

Ամենքս ալ հետաքրքրուեցանք և ինչ ըլլալը հարցուցինք պարոնին, որ սապէս շարունակեց. «Միաւ սիրտ չունիմ, բայց քանի որ կ'ստիպէք, պատմեմ։ Դիտէք ես մեր Թաղին հրդեհը,—երեկայ ու չի գայ ան սեւ օրը—իշտէ ան օրն էր որ բոլոր Թըղթերս երեցան մեր տունին հետ... բոլո՛ր գանձերս...։» Նրբամիտ օրիորդ մը յանկարծ տղուն խօսքը ընդմիջելով ըսաւ, շարամիտ ժպիտով մը. «Պարոնը Թղթավաճա՞ռ էր այն ժամանակը։» Երիտասարդը քիչ մը բռնկեցաւ առ հարցուցէն և նստած տեղը քրտնեցաւ։ Յետոյ ըսաւ.

«Ի՞նչ կըսէք, օրիորդ, ես Թղթավաճա՞ռ։ Եւ իրաւունէ ի՞նչ ամօթ բան, ըսի մտքէս, ձեզի պէս երիտասարդ մը Թղթավաճառ ըլլա՞յ...։ Այ չերկնցուցինք խօսքը։ որովհետեւ երիտասարդը ըրաւ չըրաւ իր նախկին գրագէտ մը ըլլալ յայտնեց։ Ա՜ս պարոնը բան գործ չունէր և իր կարծեցեալ գրուածներուն մոխիր հեռանկարին մըրկիկը կը դիտէր իր երեւակայութեան աչերովը։ Այնտուրին տէրը ուր կը գտնուէինք, բաժնուած միջոցիս ականջս ի վար փրփսաց։ «Ամէն տեղ ա՜ս խօսքերը կը քշէ, բայց ո՞վ կը հաւատայ, դէմքին չի նայիս, ապուշութիւն կը վաղէ։» Իրաւ ալ խիղճին վրայ խմցականութեան բիծ մը անդամ չի կար։ Ա՜ս պատմութեանս դէպ-ցպէնը հիւանդ մէ՛ որ ուիրէն օգուտ քաղենք բսելով սուտեր կը բէր։ Իսկ մեծապատիւ ֆիլոսոֆինը ամէն բան է։

Իրաւ որ եթէ Աբէ-Եէլ իր յօդուածովը չաւէրէ այս հաւատը զոր ունեցայ «Ամուսնութեան փիլիսոփայութիւնը» ընդդիմի վրայ, եթէ ուիրը ներկայանար, միամտարար ձեռքը պիտի թոթուէր... Տպէ՛ն մը ձեռքը թոթուելու աքանչացումով։ Փիլիսոփաները հարկաւ մենէ լաւ գիտեն։ «Զիւայ ծածուկ բան մը որ չի յայտնուիր։»

Իւսկիւտար Ա. Ե.

ՀԱՄԱՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հայ ուսանողներու համալսարանական կեանքէն քանի մը տեղեկութիւններ ալ Գ. Սիմոն Աղապալեանի Նամակէն, ի Ռալ նախկին շրջանաւարտ Սանասարեանի։

Երկու ամսուայ արձակուրդն՝ իր գործնական զբաղումներով ու ամառնային չբրնչագայութիւններով արգելք եղաւ մեր մասին տեղեկութիւններ տալու։

Կուզեմ պատմել նախ իմ գործնական զբաղումներս։ Ինչպէս գիտէք, իմ ինդրելովը մի ձուլարանի մէջ քնդունուեցայ մի ամիս ժամանակով։ Դասերը լմնցէն անմիջապէս յետոյ հագայ գործաւորի կապուտ շապիկն և իբր արհեստաւոր սկսայ աշխատիլ, բոլորովին տարբեր ուսանողական խարդաղ կեանքէ։ Հազիւ կարելի է դիմանալ, մանաւանդ ամառ ատեն, ձուլարանի հեղձուցիչ տաք օդին, և հանդուրժել ծուխին ու մուրին։ Թէեւ գլխաւոր նպատակս գիտել էր, բայց կ'ախատէի որչափ հնար էր գործով մասնակցիլ, փորձել ու յաղողիլ։ Երկու շաբաթ աւագի, ածուխի ու երկաթի հետ գործ ունէի, շրջապատուած երբեմն գործաւորներէն, որոնք աշխատելու եղանակը կը ցուցնէին։ Բնաւ դժուարութիւն չկրեցի, բաւական մեքենաներու մասեր կաղապարեցի. գլխաւորն այն էր որ լաւ որոշ գաղափար կազմեցի հալոցի, կաղապարելու և թափելու մասին, որոնք այս տարի արհեստագիտութեան դասերու մէջ պիտի դասախօսուին։ Արհեստագիտութեան ճիւղին հետեւող մը նախապէս մի որ և է եթէ կարելի է մի քանի գործարաններու մէջ գտնուած պիտի լինի։ Գնացած գործարանիս ձուլարանին վրայ որոշ գաղափար մը կազմելէ և բաւական ձեռքի վարժութիւն ձեռք բերելէ յետոյ, իմ փափագի համաձայն փոխադրուեցայ կոպտարարութեան բաժնի մէջ, մնացած երկու շաբաթն հոն աշխատելու։ Հոսալ հետաքրքիր ու հրահանգիչ շարժիչ մեքենաներու պատրաստելը տեսայ և դանազան մեքենաներու պատրաստին ու գործածելն։ Անցաւ մի ամիս խիստ օգտակար կերպով, աշխատելու վկայական առնելէն յետոյ պատրաստուեցայ ուսանողական շրջապայութիւնս սկսելու։

Գէորգն, ինչպէս գիտէք, Բրուսիոյ կէօրլից քաղաքի մի նշանաւոր տարրալուծարանի մէջ հինգ շաբաթ ժամանակով ընդունուեցաւ իւր դասատուներուն օգնութեամբ։ Խիստ յաղողութեամբ աշխատեցաւ հոն և բոլորովին գոհացուց։

Գործարանին հրաժեշտ տալով ես ևս մեկնեցայ կէօրլից Գէորգի մօտ, որմէ կարճ ժամանակով բաժնուած էի. հոն շաբաթ մը բնակեցայ. շատ գեղատեսիլ քաղաք մը Նայս գետի վրայ, ապրուստն ալ ոչ թանկ։ Առանձինն անցայ Տրէզդէն, Սաքսոնիոյ մայրաքաղաքն. այդ տեղ հազիւ երեք օր մնացի. շատ սիրուն քաղաք է, էլբէի վրայ. բազմամարդ ու հոյակապ չէնքերով։ Շարունակեցի ճանապարհս դէպի Լայպցիկ, ուր ուրիշ ուսանողներ տեսնել կուզէի։ Պատահեցայ մի քանիներուն որոնք բաւական յաղողութեամբ իրենց մասնաճիւղերը կը մշակեն, ուրիշներ ալ կային որ լեզուին անծանօթ՝ համալսարան կը յաճախեն կամ պիտի յաճախեն. մէկը տեսայ որ Վանեցի է ու Տփղիս միջնակարգ դպրոց մը աւարտած և եկած է հոս երկու ամիս առաջ լեզուով զբաղելու և յետոյ անմիջապէս դասախօսութեանց ներկայ լինելու։ Վերջապէս այդտեղ նկատեցի որ լեզուի խնդիրը մեծ արգելք մը եղած է շատերուն, իսկ ուրիշներուն ալ անկանոն կամ չափազանց աշխատութիւնն իրենց առողջութիւնը խանգարած կ'երեւի։ Ադոնցմէ մի քանի հոգի շատ լաւ ընդունելութիւն ըրին և շատ հաճելի ժամանց ունեցանք երբ արդէն Գէորգն ևս եկած ինձ միացած էր։

Միասին անցանք Խեմնից արհեստական քաղաքէն դէպի Միթվայտա ուր այժմ Գիսակն ու Պալաքհանն արհեստական դպրոց կը յաճախեն։ Դպրոցական շրջանին շաբաթ մը մնացած վերադարձանք Ռայխընբերգ առանին և դպրոցական պատրաստութիւն տեսնելու. մենք այժմ շատ հանգիստ ենք և բոլորովին կազդուրուած՝ նոր եռանդով մեր դասերուն կը հետեւինք։

Ռայխընբերգ ՍԻՄՈՆ ԱՂԱՊԱԼԵԱՆ

ՆՈՐ-ԶԵԼԱՆՏԱ

ՏԱՆՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՕՐԻՆԵՐԸ

Նոր-Զելանտայի բնիկները կը կոչուին Մաօրի, որոնք այնպէս կը կարծուի թէ Հաւաքի կղզիէն գաղթած են ատ. անշուշտ այդ կղզին հիմակուան Հավայի կըղզին է զոր Մաօրիք Հաւաքի կը կոչէին։ Նոր-Զելանտայի Հիւսիսային, Մէջին մասն և Սթիւարթ կղզին Մաօրիները գտած են և հոն գաղթած։ Նորահաս պղնձագոյն այս հուժկու ցեղը բնաջինջ քրաւ այն ցեղը զոր գտաւ ի Նոր-Զելանտա և որոնք Աւստրալեան ու Թասմանեան վայրենաց տեսակէն էին։

Կենդանագրուի թէ Մաօրիներուն ատ գաղթելուն թուականը 15դ դարէն կսկսի։ Նոր-Զելանտան առաջին անգամ այցելող Եւրոպացին Թասմանն էր որ 1642ին հոն մտաւ։ 1769ին հասաւ նաւապետ Թուի՛ Բովըրթի ծոցին մէջ։ Բուք կղզւոյն մէջեւ և Հիւսիսային մասը չրջագայեցաւ քննողական պաշտօնով և վերջապէս գրաւեց այդ վայրերն յանուն Նորին Բրիտանական Վեհափառութեան Գէորգ երրորդի, յանուամ թագաւորանգլիայ։ Բուք իւր ձեռքէն եկածին չափ չի խնայեց բնիկներուն վիճակը բարւոքելու, և մեկնելու ժամանակ անոնց թողուց բազմաթիւ ոչխար, այծ, խոզ և գեանասնձոր։ Յաջորդ ճամբորդութեանց մէջ, Բուք Նոր-Զելանտան կրկրեաց չուրջը նաւարկեց և վերջին անգամ ըլլալով 1777ին մեկնեցաւ։ Իրմէ վերջ գաղղիայի նաւավարներ, ինչպէս Մարլիոն Տիւ Ֆրէզնէ որ հոն սպանուեցաւ և Անգլիացի պալենա որսացողներ այցելեցին Հարաւային կիսագնդի այս ծայրագոյն կէտը։ Մինչեւ 1814 ոչ մէկ Եւրոպացի կարդացաւ անդ բնակութիւն հաստատել ի բաց առեալ նաւաբեկեալ նաւատիէ մը այդ տարին եկեղեցական պատուիրակութեան ընկերութիւնը անդ փոքր բնակութիւն մը հաստատեց։ 1825ին Նոր-Զելանտայի ընկերութիւնը հիմնուեցաւ և 1826ին եւրոպացի գաղթականներ հասան, բայց վայրի ցեղերը իրարու հետ միշտ կը կռուէին և այս պատճառ եղաւ որ դարձեալ Անգլիա վերադառնան։ Սակայն պզտիկ հաստատութիւններ դեռ կը գտնուէին, 1832ին հարիւրի չափ Անգլիախօս անձինք ծովեզերքը փոքրիկ բնակութիւն մը հաստատեցին և ձէյմս Պրչպայ Բրիտանական ներկայացուցիչ էր։

Գաղղիացի մը, Գ. տը Բիէրի, ինքզինքը Նոր-Զելանտայի իշխան հրատարակեց ժամանակ մը, և այսպէս ատեն մը այս ընդարձակ կղզին բախտախնդիրներու ձեռքն ընկնելու վտանգին մէջ էր, երբ 1840ին Բրիտանական կառավարութիւնն վերջնականապէս գրաւեց այդ բիրտաւոր և ոսկեկից երկիրը։ Այդ թուականին, գաղթականութիւնն սկսաւ, բայց ռազմաբբ բընիկ Մաօրիներուն յաղորդաբար մղած կռուիւները չի թողին որ գաղթականք յառաջանան և հանգիստ ապրին։

Հոս անդէպ չեմ համարիր հակիրճ տեղեկութիւն մը տալ Մաօրի ցեղին վրայ, որ աշխարհիս բոլոր վայրենեաց վեհանձնագոյն տարրը կը ներկայացնեն։ Նոր-Զելանտա բնիկ կենդանի չունէր, և Մաօրիներուն Հավայեան կղզիներէն բերած կենդանիները միմիայն շուն և մուկ էին։ Բուք հոն հասնելուն՝ գրեթէ 90,000 Մաօրի կային որոնց մէկ տասներորդ մասը հիւսիսային կղզին կը բնակէր։ Իրենց մշակութեան եղանակը շատ կոչտ ու բիրտ էր, բնիկ ծառերու բարակ տերեւներէն ու թելերէն կրնային հատ լաթեր մանել, կապոյտ քարեր կրնային յղկել և բանիլ։ որ ծանր աշխատութիւն մ'էր, կրնային չինել նաև կացիններ, և ուրիշ ռազմային զէնքեր, ձկնորսութեան յատուկ ուռկանները, և իրենց մակոյկներուն, տուներուն ու հագուստներուն համար զարդարանքներ յօրինել, թէև շատ կոչտ հղանակաւ։ Ի սկզբան գաղթող 500 անձինք 15 տարբեր առհմերու կը վերաբերէին, և իւրաքանչիւր տոհմ՝ ցեղերու կ'ստորաբաժանուէր, և սոքա ևս ընտանիքներու։

Ֆան-Ֆրանչիսկօ ԳՐԱՍԷՐ ԵՐՈՒԱՆԴ

ԿԱՂԸՆԴՁԵՌՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ

Իրաք անդիմադրելի փորձութիւններ կան։ Կարծենք միայն մենք չենք զայն դգացողը՝ այցելելով Գերթօլուցցի վաճառատան Ցուցադրութիւնը, տօներու առթիւ։ Այնքան սիրուն է որ չես ըսեր թէ կահ է. գոհարներ են մանաւանդ, աչքը խոտոտցնող. կը դպա՞ս վարիդեան ամենէն մաքուր արուեստը թէ՛ այն նիւթերուն մէջ որոնք ի հարկին սենեակ մը, սրահ մը, ճաշարան մը կը կազմակերպեն, թէ ֆանթէզիի փոքր կահին մէջ՝ հազար զանազան տեսակներով, որոց արժանիքը այն վայելչութեան ու նրբանքին մէջն է, որոնք կը պճնազարդեն ու կը կատարելագործեն, և որոնք այսու իսկ տեսողութիւնը կը հմայեն ախորժելի կերպով։

Այս ամբողջութիւնէն՝ որ կը դիմէ եւ փոխանակ յոգնեցնելու ինչպէս մեծագոյն մասը ցուցասրահներու կը հանդիպինք, գրեթէ կը խուսափի այն մտածումը որ տիրած է այդ ցուցադրութեան վրայ։ Իրաւ, վաճառառուները շքեղ է և հրաշալի կերպով դուրս կը ցայտեցնէ բարձր պերճանքի նիւթերը, բայց կը դիտենք որ դասական կահ կարասին, աւելի հաւատ, թէեւ լաւ պատրաստութեան դրոմը կրող, կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ հոն։ Ըստ մեզ ասիկա կը նշանակէ թէ ընկերութեան ամեն դասակարգերը, և հետեւապէս ամեն քսակներ, կրնան իրենց բաղձացածը գտնել Գիրթօլուցցի ցուցադրութեան մէջ։ Թերեւս բացառութիւն մը ընել հարկ ըլլայ այն գնորդներուն նկատմամբ որոնք աջտաքին երեւոյթը կը սիրեն, և կարեւորութիւն չեն տար դիմացկունութեան, բայց ասոնք բացառութիւն են միայն։

Բայց դառնանք մեր անդիմադրելի փորձութիւններուն, այսինքն պերճանքի փոքր կահին, գեղարուեստական նիւթերու, ֆանթէզիի առարկաներու, այնքան հրապուրիչ պիպլոներու, որոնք կը յորդին եւ անմիջապէս մտածել կուտան այն նուէրներուն զոր պարտինք ընել ուրիշներուն և ինքզինքնուս։

Ն. Ժ. ՊԱՊԻՍՊԱ ՔՈՆԵԱՔ

Ն. Ժ. Պաղիսպա քոնեաքը, որուն ծանուցումն հրատարակեցինք այս էջին մէջ, իրապէս ամենէն լաւագոյնն է այն քոնեաքներուն որք մինչեւ ցարդ պատրաստուած են Ցունաստանի մէջ։ Իր բնական անուշահոտութեանը և կազդուրիչ յատկութիւններուն շնորհիւ մինչեւ իսկ կընամրցիլ եւրոպական ընտրելագոյն քոնեաքներուն հետ։ Բազմաթիւ վկայութիւններ զոր տուած են երեւելի բժիշկներ, համալսարանական բրոֆէսորներ և հիւանդանոցներու տնօրէններ, կը հաստատեն մեր այս քսածը։

Ամէնէն կանանց հիւանդանոցին տնօրէն և համալսարանին ծննդաբերութեան բրոֆէսոր Գ. Բոնսոլաս, Ցունաստանի նաւատորմին ընդհ. քննիչ բժշկապետ Գ. Լակուտաքիս, Ազգ. համալսարանին ախտաբանութեան ուսուցիչ Գ. Հասիօթիս, Ամէնէքի Էսբէրանս հիւանդանոցին տնօրէն Մ. Մեքքուրիս, համալսարանին ջղաբանութեան ու մտքի հիւանդութեանց բրոֆէսոր Գ. Բագասրաս, Ամէնէքի հիւանդանոցին վիրաբուժական ճիւղին տնօրէն Գ. Բուզօյէան և Զանին հիւանդանոցին ախտաբանական ճիւղին տնօրէն Գ. Հոյտաս միաբերան կը յայտարարեն թէ յիշեալ քոնեաքը ամեն մասամբ և գործածութեան արդիւնքովը լաւագոյնն է։ Տարբերութեամբ ապացուցուած է որ զուտ խաղողէ շինուած է. միշտ կրնայ գործածուիլ իբրեւ զօրացուցիչ, ախորժելի համ ունի և ստամոքսը չի գրգռեր։ Ոսկրներու և քրոնիք հիւանդութեանց մէջ իբրեւ դեղ յոյժ օգտակար է, ուստի այն անձինք որ սովոր են այս ըմպելին գործածելու, կը հրաւիրուին այս քոնեաքէն խմել։ Վերոյիշեալ հիւանդանոցներուն մէջ այս կազդուրիչ ըմպելին գործածուած է և ընդհանուր գոհունակութեան արժանացած իր տուած նպաստաւոր արդիւնքին համեմատ։

Այսչափ անկեղծ վկայութիւններ լսելէ յետոյ անկարելի է չը հոգոնիլ թէ այն պատուական ըմպելի իրաւ զուտ խաղողէ հանուած է, ու հետեւապէս ունեցած է բոլոր այն նպաստաւոր ու օգտաւէտ ազդեցութիւնները զորս այնքան նշանաւոր անձինք կը յայտարարեն, ճշմարտութիւնն բսած ըլլալու համար միայն։

Ուրեմն, քանի որ հրապարակին վրայ այժմ կը վիճին խարդախեալ ու վնասակար քոնեակներ զորս առանց գիտնալու կը գործածենք, պէտք չէ՞ որ՝ հանրային առողջապահութեան տեսակէտով իսկ՝ փութանք այսպիսի անվնաս և կազդուրիչ ըմպելի մը միայն գործածել։

Միակ ներկայացուցիչն է Թուրքիոյ, Ռումանիոյ, Ռուսիոյ համար Տ. Կ. Տեռբինաքիս, Կեդրոնական մթերանոցն ի Ղալաթիա, Զիւլֆարի փողոց, թիւ 23։ Մասնաճիւղ, Քալոնճը-Քուլլուք փողոց, Բերա, թիւ 9։

Վանկպան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 1895 Դեկ. 20/1 Յուն. 1896

Գորսան գոց է այսօր Եւրոպական Տարեգլխին պատճառաւ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԴ

ՓԱՐԻԶ 31 Դեկտ.		
Բանսպիտ տաք. Բ Կնտկ. Ֆր.	27	—
» » C » »	—	—
D (Բացուած »	18	40
D (Դոցուած »	—	—
Բուլգարի երկաթուղի »	91	25
Բրիոքիոլ »	439	37
Մաքսային Գործակալութիւն »	452	50
Սամանիւլ »	385	—
Գէյժի Բաժնեթուղթ »	383	75
Գաղք Օթման (անուանկն.) »	528	75
Ռանթ Ֆրանսական 3 % »	100	92
» » 3 1/2 % »	105	27
» Իտալական »	84	50
Բրէտի Լիոնէ »	740	—
Բրէտաթ Յոնսիէ »	—	—
Բոնպուան տ'Էսքոնտ »	—	—
Ռուէզի Բաժնեթուղթ »	3160	—
Եգիպտական Միացեալ »	503	25
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	235
ԼԻՈՆՏՈՆ 31 Դեկտ.		
Բուլգարի երկաթուղի Ֆիորին	44	50
Օսմ. Ռէնտի »	—	—
Թոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	121	65
» Փարիզի »	48	15
ԼԻՈՆՏՈՆ 31 Դեկտ.		
Բոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ֆ.	54	50
» » B »	26	—
» » C »	17	63
D (Բացուած »	16	37
D (Դոցուած »	17	37
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4 % Երշխիւրեալ.	95	50
» » 1894 3 1/2 % Եզպ. Հրկ.ով	92	50
Պանք Օթման (Մնարեալ) »	10	75
Այոյնի Երկաթուղի »	11	—
Միացեալ Եգիպտական »	100	25
Առանձնաշնորհեալ »	—	—
Անգլ. Բոնսոլիտ »	166	63
Գուլաբ. Փոխառ. 6 % »	79	—
» » Նոր 6 % »	79	—
Բանք Հելլենական 5 % 1881 »	25	—
» » 5 % 1884 »	20	50
Փոխանկ. Փաբիզի վրայ 3 ամիս	25	400
ՊԵՐԼԻՆ 31 Դեկտ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարտ	85	50
Բուլգարի երկաթուղի »	90	10
Ընատոլուի Երկթղ. 1/4 Գրեթղ. »	85	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	355
» Փարիզի » 3 ամիս	80	90
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	52	80

ԱՌԻՒԹԼԻՆ ՕԳՈՒՏ ԴԱՂԵԼ

Պատուաւոր անձանց կողմանէ երաշխաւորեալ Տօմարակալութեան վարժ երիտասարդ մը, որ ունի գեղեցիկ գիր և տեղեակ է հայերէնի, Թուրքերէնի և Ֆրանսերէնի, պատրաստ է համեստ թոշակաւ վաճառականի մը քով երկրորդական գրագրի պաշտօն վարելու։ Դիմել Աբէ-Եէլի խմբագրատունը։ 4—5

THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՀԻՄՆՈՒԱԾ է 1852 ԻՆ

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ ԾԱՆԳԼԻԱ

Lancashire Insurance Buildings - Exchange Street Manchester

Դրամագլուխ 3,000,000 անգլ. ոսկի

Պահեստի գումար 1,372,875 »

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնք, ամեն տեսակ քարակիր ու փայտաշէն կալուածներու վրայ, կահերու և ապրանքներու վրայ և այլն, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով ու ոսկիով։

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը յոյժ բարձր աստիճանով կը ներկայացնէ բոլոր այն առաւելութիւնները զորս կրնան փափաքել կեանքերնին ապահովագրել ուզողները, ամբողջ կամ խառն՝ որոշ պայմանաժամով։

Ամենեքեան կեանքի համար դիմել ընդհ. գործակալներուն, (Bond Sellar & Cie.) Պոնտ Սելլեր և Ընկ. Բիւլիւք Թիւնել խան, Ղալաթիա։ 427

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԳԱՆՁԻՆ ԿԵԴՐՈՆԻ Վ. ԿՈՇԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԱՆ–ՍՏՈՒԳԱԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, ոսկրաց, ծոռակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, (ըստ տարիքի), ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Սկուրիմ» կոչուած բերնի միանգամ՝ կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Ամրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար արգանդներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնանկութիւն։

Թիւ 396 Մեծ փողոց Բերա, (Նանիի գարեջրատան վրայի յարկը ձիշտ Զպուրքնանց դէմն)։

Գործարանի յանախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 նոր բացուած Երիտասարդի փողոց տանն օր։

Ե. Գ. Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Կատմնարաժիներու՝ ժամերները կրկին օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղիին։ 410

ԿԱՐԵՒՈՐ ՍԱԶԴ

Տոքթ. Հարմանտաս կը ծանուցանէ թէ չերմամիզուկին չորս-հինգ օրուան մէջ եւ առանց ցաւ զգացնել տալու Իր գործածնէ նոր դրութեամբ մը։ Կասկածողներ կրնան վարքը վերցնել՝ բոլորովին ազատելէ յետոյ։ Իրեն գիտողները կը գործածեն։ Ղալաթիա, Սանտրքճիլար, Գարագուշ Ծիէլին դէմ 97 թիւ լամպաձի խանութին վրայի սենեակ՝ ամեն օր ժամ 4 էն 10 ը (Ք. Թ.) 12—30

ԹԷՅ, ԹԷՅ, ԹԷՅ

Ա. ԵԱՎՐԱՍԱՆ

ԱՐԵՒԵՐԿԱՅԻՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Ե. ՊՈԼՍ, ՃԷԼԱՅԻ, ԱԿԱՆՋԱՆԵՐ ԵՒ ԱՄԱՆԱՃԻՒԴՔ

Օսմանեան գլխաւոր խաղաքաղաքներուն մէջ

ՁԻՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ, ՍԷՅԼԱՆԻ, ՇՆԴԿԱՍՏԱՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԵՐ

Մեծամանակ եւ փոքրամանակ վաճառում

Ցեռակի, չափի եւ գլնի մասին կատարեալ ուղղամտութիւն

Զգուշանալ մերմարքային կեղծերէն

ACTIONS MINES D'OR

SUD—AFRICAINES

ՈՍԿԵՀԱՆՔԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԱՒ—ԱՓՐԻԿԷԱՆ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գլխաւոր արժեթուղթերուն պարարտները յանախորդներուս տրամադրութեան տակն են.

Ա. ՅԱՐԲԱ, Բանկիրի միջնորդ, Կ. Պոլիս։ 429

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌԻՒ ՁԿՆԵՐ ՕՇԱՌԱԿ

Եղլազ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգոդ եւ Պոմն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, ոչ այսպարզեմ որ մեր Մ'որիս ծկան իւղն իր ավելորդ վնասակին մէջ զիւրաւ խմուելով եւ մարսուելէն կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զոր ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուսկական է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Մ. ՄԱՎՐՈՅԵՆ ՓՍԵՆ

Բժիշկ Վեր. Սուլթանին

Ամենայն դեղատուներու եւ գրասենեակներու մէջ։

ՍՈՍՄԱ ՍԱՆԱԼ

ՄԱՍ ԹԱՓԵԼՈՒ ՁՈՒՐ

ԿԱՆԻՊԱԼԻ հրաշալի Բուսման նորագիւտ եւ պարզ անկնա դեղուկ մըն է որ 1—2 վայրկենի մէջ մարմնոյ վրայի անհնձոյ եւ ուժեղագոյն մազերը եւ աղուամազերը (այլա Թիլիւ) կը ջնջէ արմատէն եւ կը Թափէ առանց երբէք այրելու եւ մորթին վնասելու։ Սոյն դեղուկին ազդեցութիւնը միայն մազերու վրայ ըլլալով, ժամերով մարմնոյ վրայ մնալու ըլլայ քնաւ չ'այրեր։ Մեծ հարմարաւորութեամբ եւ պիտանի եւ պիտանի։ Ամենայն գեղեցիկ տիկնայք եւ աղջիկներ՝ ոչ միայն գործածելով՝ այլ նաեւ ուրիշներուն ալ ցուցնելով։ Ցանկանալ՝ ինչպէս Գ. Ֆոլիս Ինտրանի դէմ Ատուաւածատուրեանի դեղավաճառանոցը, եւ Գատը գիւղ ջրարտին վրայ Շարտանի դեղարանը։ 339 60—70

Գ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

Ս. ՊՈԼՍ, ՃԷԼԱՅԻ Պէյ Խան թիւ 10ի ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Օսմանեան գլխաւոր խաղաքաղաքներուն մէջ

ՁԻՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ, ՍԷՅԼԱՆԻ, ՇՆԴԿԱՍՏԱՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԵՐ

Մեծամանակ եւ փոքրամանակ վաճառում

Ցեռակի, չափի եւ գլնի մասին կատարեալ ուղղամտութիւն

Զգ

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքանա 37
Ապահովագրութեան ճիւղեր՝ ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱՆՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4,000,000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար 63,000,000 ֆրք.
1894ի հասոյթը 24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ 90,000,000 »

Ընդ. Գործակալ Թուքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Գալիս ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Պոնիչ Ընդ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մանաճիւղ Զալաթիա, Զէօմրէքի փողոց, 1.
Գրասենեակ Մ. Ժ. ՌԻԲՈՒՆ, ԵՒ ԸՆԿ. 72, 2.

THE PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԳԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ Լէոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր դարդ վճարած է հրդեհի փոխարէն հանրութեան համար։

326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն թ'ապահովագրէ ընդգէմ հրդեհի և կայծակաւոր կայծակ, կաթսայի և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և մի՛նորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապրովագրելոց վրայ ծագած ֆասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Գալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՂԱՐՏԱԿԻ 1892 ԹՎՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ

ԶԵՀՍՓԱՌ ՍՈՒԼՔ ՆԻՆ 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1310

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆՈՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ.

ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՈՅ, ԶԱԼԱԹԻԱ 28

Ա. ՄԱՅՅԻՐԵՒ ԸՆԿ.
ՊՕԼԻՍ ԿԱՅՍՐՔՅՈՒՂ, ԳԼԻՒՂ
ԵՒ
ԶԱԼԱԹԻԱ ԹՐԱՄՒԷՅԻ ՊՈՂՈՏԱՆ

Եղանակն համաձայն, մեծ քանակութեամբ եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ բիրուած են արանց եւ տղայոց համար։
ԱՆԴԼ. ԱՆԹԱՓԱՆՑԻԿ ՎԵՐԱՐԿՈՒՆՆԵՐ
Ջինուորական սպաներու եւ ոչ-զինուորականներու համար անգլիական անթափանցիկ վերարկուներ։
Ֆրանսացի սպայից յատուկ «ժաբօնէ» անթափանցիկ վերարկուներ։
ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՍԻՐՈՊ ԴԷ ՌԷՖՈՐ ԻՕԴԷ
ԿՈՒՏՈ ԵՒ ՕՐԵՆ.
SIROP de RAIFORT IODÉ
Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրոպ Անիւրքօրպիւրիք և Մօռիս ձկան իւղին տեղ՝ աշխանութեան, ժամանակն ու տկարակազմ տղայոց մարմնի փոփոխութիւնն դէմ. ինչպէս նաեւ վիրի գնչութիւնը կանխելու և ախորժակը բանալու համար։
Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՌԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնը

Բշ. 18.30 Օսէյայի սուրհանդակ, ժամ 2ին եւ միջօրէին։
Գշ. 19.31 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 3ին յետ միջօրէի, Փիրէոնի ճամբով
Դշ. 20.1 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 20.1 Սուրհանդակ դէպի Քոքա-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Զանգուժ, առաւօտեան ժամը 11ին։
Ե. 21.2 Օսէյայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուշ. 22.3 Ադրիանոպոլիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամ 4ին։
ԱՋԳ.— Դեկտ. 19.31, հոեբրարի 3ի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գնացքը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի ուղղուին Բոլիս, Տրապիզոն, Սամսուն եւ Հոր-Սարա, ապա եւ Հոր-Սարա, ապա եւ գնան։ 268

ՇՈԳԵՆԱՒԱՌԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՐԵԱՆ
Ն ՔԱՔԻ ԸՆԿ
Մարսիլիա և Պարիզ մինչեւ Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Մոմհանէ փողոց Թ.10
38

Վանատանիզ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՆԵՐԿԵՐՈՒ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ «ՕՍՊԻՏԱԼ» ՎԵՐՆԻՒՆԻՆ
ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ՄՈՒՐԻ

ԹՄՈՐԱԿ ՊԱՏԱՏՈՎ
SCHIFF, SRPEK & COMP.
VIENNE, I. LOTHRINGERSTRASSE, 3
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ R. et F. Heer Կ. ՊՈԼԻՍ

ՖՐԱՆՑ ԹԱՄ
ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԻՒՆ Վ.Ե.Հ. ՍԱՌԼԷՔԱՆԻՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
13, — Ռեկա Բասամ ախ Թիւրէլ, — 13

Մեքենոց վառարաններու, շրմինէներու, լոգարաններու եւ խոհարաններու՝ երկաթէ, ֆայանսէ եւ անկէց ադիւսէ.
Դերազանց տեսակէ նիւթեր երաշխաւորուած եւ քանաւոր գիներով.

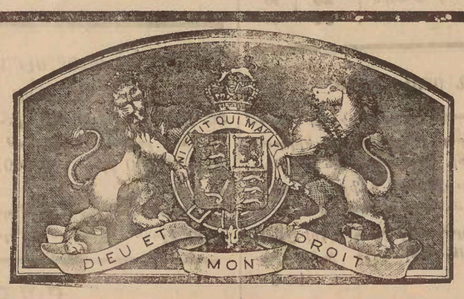

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ
Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ
ԲՈՆՆԱՖ
ԵԱՐԱՆԴ ՖՐԱՆՍԱ
ԱՄԵՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԵՒԻՒ
340

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՀԼԻԲԷԿ)
ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՕԳՈՒՅ ԻՒՂ.
Իմպոսիթ ոչ չավ Ի տպագրով
Գերազանց ճաշակ ՍԿՈՏԻ և ՀՈՖՄԱՆԻ
Ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մորթ ձկան համ իւղի բոլոր յատկութիւններն ունի, իբրեւ ֆոսֆորիքներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտաւութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Թանձրութիւնն ընդունուած է, ախորժ համ ու համ ունի, դեղատոմսը է, և ամենէն փոփուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարը Ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԵԼ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԳԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 3,000,000
Պահեստի գումար	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ապրանք մէջ գտնուած վաճառքներ և խարամներ խիստ չափաւոր սակագնով
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
894
ԳԱՌԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գապու, Անանիատիս խան. 12, 13, 1

SANTAL SALOLÉ LACROIX
ԳԱՌԻՒԻՆԵՐԸ
Միջազգային գործարանի հիւանդութեանց դեմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամենալաւ իրացնելին է։
Վաճառատեղին դեղարան Լաքրուա, 76, Շաքօլոս փողոց. Բարիզ.
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

ԱՐԵԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ
APPAUVRISSEMENT DU SANG
Անարիւնութիւնը, տարրոսը, ատամոքի հիւանդութիւնները, սպիտակ գաչաները արագօրէն աղէկնալու համար բուժելի երկաթի և ֆոսֆատի պէտք ունենալոց վրացած կը գտնուին ԼԷՐՄԱ ՅՈՍՖԱՏ ՏԸ ՖԵՐԻՆ մէջ, յոյժ յանձնարարելի փոփոխակազմ, անախորժակ տղոց և ցիրուարարգացող աղջիկներու համար։
8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ
և բոլոր դեղարանները A.

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԴՈՒԿԱՆ, ՈՒՐԹՈՒԼ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍՈՒԱՄՊՈՒԼ

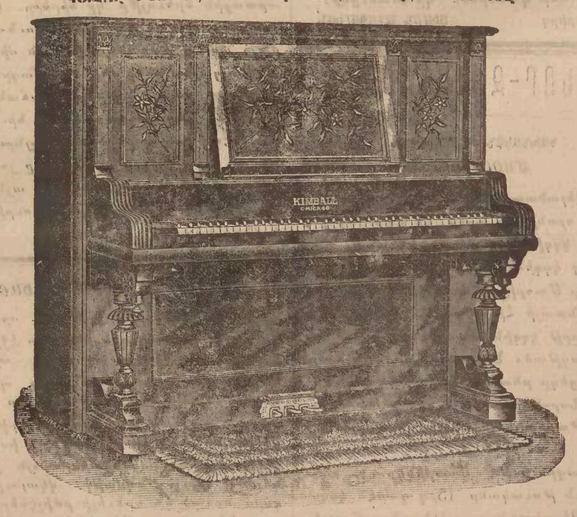

W. W. KIMBALL & C°
ՇԻԴԱԿՈՑԻ ՀԱՌԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԳՈՂՈՍ ՊՈՒԱՆԱՆ «ՏԻՆԶԵՐԱՆԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԻՍԿ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ
ՁԱՅՆ.— ՁԱՅՆՔՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ
ՇԻՆՈՒԱԾՔԵՐ.—ՀՈՍ ԵՒ ՁՈՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհահռչակ է արդէն. միայն թէ գներուն համար հաստաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւրամատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Գոստանեան եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Արզոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեան մ'եկաւ են այս գործարանին հետ, Գօլոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիները ծանօթացնելու համար, որով կարող են նոյն իսկ յանմերիկա ծախուած գներէն շատ աւելի աժան վաճառել զանոնք։

Արզոյ յանախորդը, փոխանակ Բերայի մեծածախս խանութները դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնէ թէ հասարակ դաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական դաշնակներէն եւ Երգեհոններէն։

ԿՐ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԾԱԼԼՈՒՈՂ ՄԱՀԱՃԱԿԱԼՆԵՐ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Գոցուած վիճակի մէջ հայելւոյ սքանչելի դարձան մը ձեւն ունենալով, բացուած ատեն իւն ամեն պէտքերովը կատարեալ եւ հանգստաւէտ անկողին մը կը ներկայացնէ։

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՑ
ՄԷՍԱԳԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի և Սեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղարձին հանդիպելով ի Հավր.։

Լոնտոնի մեկնումը ամեն կիրակի. Մարսիլիէ մեկնումը ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարսանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբաթուն, սեպտ. 28էն սկսեալ, դէպի Բարամատա, (փոփոխակի Բաքարջոյ) Ն բրա, Սէլանիկ, Տէոտ-Ագաճ, փոփոխակի Բարամա, Տարսանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ.Պոլսէ մեկնումը դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առտուան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարսանէլէն, Տէոտ-Ագաճ Ն (փոփոխակի Բարամա), Հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբաթուն Տարսանէլ, Ն. Իզմիրէն, Պիրէ Նէն, Հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բայ առաջ, ամեն տասնրիսնգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, Հոկտ. 11էն սկսեալ Սուրիոյ ցիրն շաբաթաբար Կ. Պոլիս գալով անվրդովապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԴԻՄ

Հոկտ. 31էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնրիսնգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնումը դէպի Իզմիր (առանց ուրիշ շրջանաւ փոխադրութեան) Վանին, Սամսոն, փոփոխակի Հաղոյս, Գէրլուա, Լաոնաբա, Մէրսին, Խարէնտերուն, Լամարթա, Թրիպոլի, Նորէն Գէրլուա, Ալեքսանտրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Գէրլուա դէպի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆԻԿՈԼԱՅԵՎԻՄԻ ԴԻՄ

Ուղղակի երթեւեկ կիրակնեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով Կ. Պոլսէ մեկնումը երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, Հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՈԼԻ-ՊԱՏՈՒՄԻ ԴԻՄ

Ուղղակի երթեւեկ տա Նրիոգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով Կ. Պոլսէ մեկնումը կիրակի կէսօրին դէպի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 425

Խմբագիր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ